

การศึกษาผลกระทบจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต
คนพิการ พ.ศ. 2550 กรณีศึกษาจังหวัดอุดรธานี

A Study of Effects on Enforcing Empowerment Of Persons With Disabilities
Act, B.E. 2550 (2007) A Case Study of Udon Thani Province

กตตันกันตพัฒน์ ชัยศรี¹ และวนิดา พรหมล้ำ²
Kitkantaphat Chaisree¹ and Wanida Phromlah²

Received: March 7, 2025

Revised: May 19, 2025

Accepted: June 12, 2025

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของการบังคับใช้มาตรา 33, 34, 35 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ต่อการจ้างงานและคุณภาพชีวิตของคนพิการในจังหวัดอุดรธานี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างคนพิการจำนวน 400 คน ที่สุ่มเลือกแบบง่าย และเก็บข้อมูลผ่านแบบสอบถามและการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า คนพิการมีระดับการรับรู้สิทธิตามกฎหมายอยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะมาตรา 34 ที่นายจ้างนิยมเลือกส่งเงินเข้ากองทุนแทนการจ้างงานจริง ส่งผลให้โอกาสการมีงานทำของคนพิการยังมีข้อจำกัด นอกจากนี้ ความแตกต่างด้านการศึกษา อาชีพ และรายได้ ส่งผลต่อการรับรู้และการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ อย่างมีนัยสำคัญ และนอกจากข้อมูลจากแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ชี้ให้เห็นถึงอุปสรรคในการเข้าถึงสิทธิ เช่น ขาดการประชาสัมพันธ์ ช่องทางการสื่อสารไม่หลากหลาย และทัศนคติของสังคมต่อคนพิการ อันเป็นปัจจัยที่ลดทอนโอกาสและความเป็นธรรม

ดังนั้น ข้อเสนอแนะหรือแนวทางในการปรับปรุงจากการวิจัย ควรส่งเสริมความรู้เรื่องสิทธิของคนพิการผ่านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการจ้างงานของคนพิการให้เกิดการจ้างงานอย่างแท้จริง และพัฒนากลไกกำกับดูแลที่โปร่งใส ซึ่งจะช่วยทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนพิการได้อย่างยั่งยืน

¹ นักศึกษาปริญญาโท, สาขารัฐศาสตร์ วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Email: Wichanchaisreetong16@gmail.com, Graduate student, Political Science Program, College of Politics and Governance, Mahasarakham University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขารัฐศาสตร์ วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Email: Wanida.ph@msu.ac.th, Assistant Professor, Ph.D., Political Science Program, College of Politics and Governance, Mahasarakham University

คำสำคัญ: ความเท่าเทียม, การจ้างงานคนพิการ, การพัฒนาคุณภาพชีวิต, การมีส่วนร่วมในสังคม, พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550

Abstract

This research aimed to examine the effects of enforcing Sections 33, 34, and 35 of the Persons with Disabilities Empowerment Act B.E. 2550 (2007) on the employment and quality of life of persons with disabilities in Udon Thani Province. A sample of 400 persons with disabilities was selected using simple random sampling. Data were garnered through the questionnaire and the semi-structured interview. The data were analyzed using both descriptive statistics and inferential statistics, including t-test and One-Way ANOVA.

Findings revealed that awareness of legal rights among persons with disabilities remained low, particularly Section 34 that employers preferred endowing a fund to truly employing persons with disabilities. Thus, this limited actual job opportunities of persons with disabilities. Moreover, it was found that the educational level, occupation, and income significantly influenced awareness and access to rights. Except for the questionnaire, data from the interview further highlighted barriers to access of rights, such as lack of targeted public relations, limited outreach channels, and attitudes towards persons with disabilities in society, which was deemed to be factors diminishing opportunities and justice.

The study suggested enhancing knowledge of legal rights of persons with disabilities through relevant agencies, rectifying employment-related laws to truly encourage the employment practice, and improving transparent mechanisms of supervision. These efforts could effectively enhance the legal enforcement and sustainably improve the quality of life of persons with disabilities.

Keywords: Equality, Employment of persons with disabilities, Quality of life promotion, Social participation, Persons with Disabilities Empowerment Act B.E.2550

บทนำ

คนพิการเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญและเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย แม้ว่าจะมีข้อจำกัดในการดำเนินชีวิตประจำวันหรือการมีส่วนร่วมทางสังคม แต่คนพิการก็มีความฝัน ความสามารถ และศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองและสร้างคุณประโยชน์ให้แก่สังคมได้ไม่แพ้บุคคลทั่วไป อย่างไรก็ตาม ในสังคมไทยปัจจุบันคนพิการยังคงเผชิญกับอุปสรรคและความท้าทายมากมายในการดำรงชีวิตและการเข้าถึงโอกาสต่าง ๆ (กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, 2554) การส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนพิการเป็นประเด็นที่มีความสำคัญและได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้นในสังคมไทย โดยเฉพาะในบริบทของการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวทางเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ขององค์การ

สหประชาชาติ ซึ่งเน้นความเสมอภาคและการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานของทุกคนโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลังและมุ่งมั่นเปลี่ยนบริบทที่ดีกว่า โดยเฉพาะเป็นอย่างยิ่งกลุ่มคนที่เปราะบาง เช่น กลุ่มคนพิการโดยมีเป้าหมายหลักคือการสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนาของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มั่นใจว่าทรัพยากร ในด้านต่าง ๆ จะมีความเพียงพอสำหรับคนปัจจุบันและรุ่นหลัง อย่างไรก็ตาม คนพิการในประเทศไทยยังคงเผชิญกับข้อจำกัดทางสังคมและเศรษฐกิจหลายประการ เช่น การเข้าถึงสิทธิทางสังคม การจ้างงาน และการศึกษา นอกจากนี้ ปัญหาเหล่านี้ยังคงถูกกละเลยจากทั้งภาครัฐและเอกชน แม้ว่าประเทศไทยจะมีพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 เพื่อสนับสนุนคนพิการให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเท่าเทียมกับคนทั่วไป

ประเทศไทยได้มีความพยายามในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ โดยได้มีการตราพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ขึ้น เพื่อเป็นกรอบกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมโอกาสของคนพิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการจ้างงานและการสร้างโอกาสทางอาชีพ ซึ่งมีการกำหนดไว้ในมาตรา 33, 34 และ 35 ของพระราชบัญญัติดังกล่าว มาตรา 33 กำหนดให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ และหน่วยงานของรัฐต้องรับคนพิการเข้าทำงานตามอัตราส่วนที่กำหนด มาตรา 34 ระบุว่าหากไม่สามารถรับคนพิการเข้าทำงานได้ ให้ส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และมาตรา 35 เปิดโอกาสให้สถานประกอบการสามารถให้สัมปทานแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการได้ แทนการจ้างงานโดยตรง (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2550)

คนพิการในจังหวัดอุดรธานี มีสถานะและสถานการณ์ที่เป็นกังวลในเรื่องของการไม่มีงานทำและเข้าไม่ถึงสิทธิประโยชน์ของคนพิการ ทั้งที่ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 นั้นมีสิทธิ มีนโยบาย หลายๆ นโยบายให้กับคนพิการ แต่คนพิการเข้าไม่ถึงไม่ว่าจะเป็นมาตรา 33 มาตรา 34 และมาตรา 35 การจ้างงานคนพิการหรือว่างประมาณต่าง ๆ ที่ลงมาสู่พื้นที่ แต่คนพิการไม่สามารถเข้าถึงได้

การบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในจังหวัดอุดรธานี นั้น คนพิการในจังหวัดอุดรธานี มีการเผ่าย่อยอย่างมีความหวังว่าเมื่อใดทุกภาคส่วน เช่น ภาคชุมชน ภาคเอกชน และภาครัฐ จะมีการนำหรือใช้นโยบายที่ระบุว่าเป็นประโยชน์และเป็นสิทธิของคนพิการที่พึงได้รับให้เกิดขึ้นจริงอย่างเหมาะสมและเท่าเทียมกันตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ที่มีเป้าหมายย่อยว่าด้วยการจ้างงานเต็มรูปแบบและงานที่เหมาะสมพร้อมค่าตอบแทนที่เท่าเทียมกันและการมีงานที่เหมาะสมสำหรับผู้หญิงและผู้ชายทุกคน รวมถึงเยาวชนและคนพิการ และตามที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 ได้ระบุไว้ ทั้งหมดแล้วนั้น

และแม้ว่ากฎหมายแห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ดังกล่าวจะมีเจตนารมณ์ที่ดีในการส่งเสริมโอกาสการมีงานทำของคนพิการ แต่ในทางปฏิบัติกลับพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคมากมาย เป็นผลกระทบที่คนพิการจำนวนมากยังคงประสบความยากลำบากในการเข้าถึงโอกาสการจ้างงาน และไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมในสถานที่ทำงาน นอกจากนี้ ยังพบว่าสถานประกอบการจำนวนไม่น้อยที่เลือกที่จะส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา 34 แทนการจ้างงานคนพิการโดยตรง ซึ่งอาจไม่ได้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนพิการในตลาดแรงงานอย่างแท้จริง ในขณะเดียวกัน คนพิการเองก็มีความต้องการที่จะพัฒนาตนเอง มีอาชีพที่มั่นคง และสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยไม่เป็นภาระ

ของสังคมหรือครอบครัวจากข้อมูลการสมัครงานในหน่วยงานราชการของคนพิการในจังหวัดอุดรธานี พบว่ามีคนพิการจำนวนมากที่มีความสนใจและความพร้อมในการทำงาน ขณะเดียวกันคนพิการในจังหวัดอุดรธานี หรือแม้แต่คนพิการในพื้นที่อื่น ๆ ยังเฝ้าคอยอยากเห็นภาพของภาครัฐและภาคเอกชน ว่าทางหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนทั้งหมดจะขับเคลื่อนตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) และตามนโยบายพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ในทิศทางไหนและจะเติมเต็มให้กันและกันอย่างไร และอะไรที่ยังขาดอยู่ สิ่งที่เติมเต็มนั้นทำให้คุณภาพชีวิตของคนพิการที่เป็นพลเมืองของจังหวัดอุดรธานีและของประเทศไทยดีขึ้นจริง และส่วนในมุมของผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการอยากเห็นศักยภาพที่แท้จริงของคนพิการ ไม่ใช่แค่ในเชิงสังคม แต่ในเชิงธุรกิจด้วย อยากรู้ว่าคนพิการทำอะไรได้บ้าง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงมีฐานข้อมูลใหม่ให้ผู้ประกอบการเลือกใช้ มีการพัฒนาทักษะไปถึงไหนแล้ว และสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานในแต่ละจังหวัดมีข้อมูลหรือไม่ว่ามีการพัฒนาคนพิการไปกี่คนแล้ว เป็นร้อยละเท่าไร ในสายอาชีพประเภทใดบ้าง หรือแม้แต่มหาวิทยาลัยมีคนพิการมาเรียนหรือไม่ ถ้ามี ทักษะที่เขาหลังเรียนจบเปลี่ยนไปไหม มีความพร้อมมากขึ้นแค่ไหน ผู้ประกอบการต้องการเห็นภาพว่า คนพิการที่ได้รับการพัฒนาทักษะแล้ว สามารถเป็น "ตัวเลือกที่ดี" สำหรับธุรกิจของผู้ประกอบการได้หรือไม่ ดังนั้น ถ้าจะจ้างงานคนพิการ ผู้ประกอบการอยากรู้ว่าคนพิการมีความสามารถด้านไหนจริง ๆ มีจุดแข็งอะไรที่ผู้ประกอบการสามารถนำมาใช้ต่อยอดได้ เป็นการช่วยกันทั้งสองฝ่ายระหว่างรัฐกับเอกชน ไม่ใช่แค่ทำตามกฎหมายในมาตรา 34 แบบไม่เต็มใจ เพราะสุดท้ายแล้ว หากไม่มีข้อมูลหรือช่องทางให้เลือก ผู้ประกอบการก็จำใจต้องเลือกใช้ทางเลือกนั้น คือการนำส่งเงินเข้ากองทุนคนพิการแทนการจ้างงานคนพิการ (ชานนท์ เศรษฐแสงศรี, 2567)

นอกจากนี้ ยังพบปัญหาในกระบวนการคัดเลือกและทดสอบความสามารถของคนพิการในการเข้าทำงาน โดยมักไม่คำนึงถึงลักษณะความพิการที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการประเมินความสามารถ อีกทั้งยังขาดการสร้าง ความเข้าใจและการเตรียมความพร้อมของบุคลากรในองค์กรในการทำงานร่วมหรือให้บริการกับคนพิการ (ทิมข้าวอาชญากรรม, 2567)

ด้วยเหตุนี้ การศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์หลักสามประการ คือ 1) เพื่อศึกษาผลกระทบจากการบังคับใช้มาตรา 33, 34 และ 35 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ทั้งในแง่ของคนพิการเอง สถานประกอบการ และสังคมโดยรวม 2) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาจากการบังคับใช้ มาตรา 33, 34 และ 35 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 และ 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการบังคับใช้ทั้งสามมาตราดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับความต้องการของคนพิการ และเอื้อต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนพิการในตลาดแรงงานอย่างแท้จริง การวิจัยนี้จะใช้พื้นที่จังหวัดอุดรธานีเป็นกรณีศึกษา เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีจำนวนของกลุ่ม ประชากรที่จะศึกษาหนาแน่น รวมถึงมีสถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงานของรัฐอยู่จำนวนมาก ซึ่งทำให้เข้าถึงกลุ่มที่จะศึกษาได้อย่างเพียงพอ โดยมุ่งเน้นศึกษากลุ่มคนพิการที่มีความพิการทางการเห็น การได้ยิน หรือสื่อความหมาย และการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีจำนวนมากและมีความหลากหลายในด้านความต้องการและศักยภาพในการทำงาน

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนานโยบายและแนวทางปฏิบัติในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนพิการ โดยคาดว่าจะได้รับความเข้าใจที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับผลกระทบของการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้อง

กับการจ้างงานคนพิการ นอกจากนี้ ยังคาดว่าจะได้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงระเบียบข้อบังคับให้เป็นธรรมต่อคนพิการมากขึ้น โดยคำนึงถึงความต้องการและศักยภาพที่แตกต่างกันของคนพิการแต่ละประเภท รวมถึงแนวทางในการลดความซับซ้อนของกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงานคนพิการ เพื่อให้ทั้งคนพิการและสถานประกอบการสามารถเข้าถึงและปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ท้ายที่สุด การวิจัยนี้ ยังมุ่งหวังที่จะนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนพิการในการกำหนดนโยบายและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ ซึ่งจะเป็นก้าวสำคัญในการสร้างสังคมที่เท่าเทียมและเป็นธรรมสำหรับคนพิการในประเทศไทย

การศึกษานี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมให้คนพิการสามารถเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการอย่างทั่วถึง เท่าเทียม เป็นธรรม และยั่งยืน โดยไม่เป็นเพียงการกำหนดนโยบายจากภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว แต่เป็นการสร้างความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างทุกภาคส่วนในสังคม อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการในสังคมไทยอย่างแท้จริงและยั่งยืน

การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนวรรณกรรมในงานวิจัยนี้มีจุดเน้นที่ประเด็นเกี่ยวกับสิทธิ ความเท่าเทียม และการมีส่วนร่วมของคนพิการ โดยเฉพาะในบริบทของการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG) และกฎหมายที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย ได้แก่ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ที่เป็นกฎหมายสำคัญในการรับรองสิทธิของคนพิการ และบทบาของการบังคับใช้มาตรา 33, 34 และ 35 ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคนพิการ ทั้งในด้านการจ้างงานและการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ การศึกษาในส่วนนี้ มีการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์เกี่ยวกับการเข้าถึงสิทธิ การบังคับใช้กฎหมาย และผลกระทบทางสังคมและเศรษฐกิจของคนพิการ ตลอดจนแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในหลายมิติ ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับคนพิการ

แนวคิดเกี่ยวกับคนพิการในสังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญในช่วงหลายปีที่ผ่านมา จากการที่เคยมีการมองว่าคนพิการเป็นกลุ่มที่ต้องการการสงเคราะห์และความช่วยเหลือจากภาครัฐ มาสู่การยอมรับว่าเป็นบุคคลที่มีสิทธิเสมอภาคเช่นเดียวกับคนทั่วไป โดยเฉพาะหลังจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ซึ่งกำหนดให้คนพิการเป็นบุคคลที่มีข้อจำกัดในการดำเนินกิจกรรมในชีวิตประจำวัน เนื่องจากความบกพร่องทางร่างกาย การเคลื่อนไหว การเห็น หรือการได้ยิน กฎหมายนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้คนพิการสามารถมีส่วนร่วมในสังคมและเศรษฐกิจได้อย่างเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป โดยการสนับสนุนสิทธิที่คนพิการควรได้รับในด้านต่าง ๆ เช่น การจ้างงาน การศึกษา และการเข้าถึงบริการสาธารณะ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2550)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากฎหมายจะมุ่งเน้นการส่งเสริมสิทธิและความเท่าเทียม แต่การปฏิบัติจริงยังคงพบอุปสรรคหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นการขาดการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพหรือการขาดความเข้าใจในสิทธิของคนพิการจากทั้งคนพิการเองและผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการ เช่น การเข้าถึงสิทธิทางการจ้างงานตามที่ระบุในมาตรา 33 และ 34 ที่ยังคงมีปัญหา โดยพบว่านายจ้างหลายแห่งเลือกที่จะไม่จ้างคนพิการและเลือกที่จะส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา 34 แทน ซึ่งส่งผลให้คนพิการยังคงถูกกีดกันจากโอกาสในการทำงาน (ภาคภูมิ จตุพิตรจันทร์, 2565)

ในระดับสากล องค์การสหประชาชาติ (UN) ได้กำหนดนิยามของคนพิการไว้ใน อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities: CRPD) ซึ่งให้ความสำคัญกับการที่คนพิการควรได้รับสิทธิเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป โดยเน้นการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องกับ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของ UN โดยเฉพาะเป้าหมาย 8 ว่าด้วยส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่และมีประสิทธิภาพ และการทำงานที่เหมาะสมสำหรับทุกเพศรวมถึงเยาวชนและคนพิการ เป้าหมายที่ 10 ว่าด้วยการลดความเหลื่อมล้ำ และเป้าหมายที่ 16 ว่าด้วยการส่งเสริมความยุติธรรมและความเสมอภาคในสังคม (United Nations, 2015)

การพัฒนานโยบายและกฎหมายเพื่อส่งเสริมสิทธิของคนพิการในประเทศไทยยังคงเป็นประเด็นที่ต้องการการปรับปรุง โดยเฉพาะในเรื่องการเพิ่มการรับรู้สิทธิของคนพิการ การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด และการสร้างความเข้าใจในระดับสังคมเกี่ยวกับศักยภาพของคนพิการ ซึ่งจะช่วยให้คนพิการสามารถเข้าถึงโอกาสที่เท่าเทียมได้อย่างแท้จริง (จิราวัลย์ คงถาวร, 2547)

แนวคิดเกี่ยวกับอาชีพและการจ้างงานคนพิการ

การจ้างงานเป็นประเด็นสำคัญที่ถูกกล่าวถึงในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 โดยเฉพาะในมาตรา 33 ซึ่งกำหนดให้นายจ้างรับคนพิการเข้าทำงานในอัตราส่วนที่กำหนดไว้ เช่น ทุก ๆ 100 คน ต้องมีการจ้างงานคนพิการอย่างน้อย 1 คน เพื่อให้คนพิการสามารถมีส่วนร่วมในตลาดแรงงานและมีโอกาสพัฒนาศักยภาพของตน อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติกลับพบว่านายจ้างหลายแห่งเลือกที่จะไม่จ้างคนพิการโดยตรง แต่เลือกที่จะส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา 34 แทน ซึ่งการปฏิบัติเช่นนี้ทำให้คนพิการสูญเสียโอกาสในการพัฒนาทักษะการทำงาน รวมถึงขาดรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืน การขาดประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายทำให้เกิดความไม่เสมอภาคในการเข้าถึงสิทธิการจ้างงานที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2550)

การศึกษาของ ภาคภูมิ จตุพิธพรจันทร์ (2565) ชี้ให้เห็นว่า การประเมินความพิการในปัจจุบันยังขาดการครอบคลุมที่เพียงพอ ทำให้คนพิการบางกลุ่มไม่สามารถเข้าถึงบริการหรือสิทธิในการจ้างงานได้ เนื่องจากระบบการประเมินความพิการของไทยยังไม่สอดคล้องกับหลักการสากลและนิยามของคนพิการที่กำหนดไว้ในกฎหมาย นอกจากนี้ คนพิการยังเผชิญกับการเลือกปฏิบัติในหลายองค์กร ซึ่งทำให้พวกเขาไม่สามารถเข้าถึงโอกาสในการทำงานอย่างเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป ปัญหานี้ยังสะท้อนถึงความไม่พร้อมของสภาพแวดล้อมในการทำงาน ที่มีไม่เอื้อต่อการทำงานของคนพิการ ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญในการสร้างความเท่าเทียมในตลาดแรงงาน

นอกจากนี้ การบังคับใช้มาตรา 33 และ 34 ไม่เพียงแต่ขาดประสิทธิภาพในแง่ของการสร้างโอกาสให้กับคนพิการเท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างข้อยกเว้นให้กับนายจ้าง โดยที่นายจ้างสามารถเลือกส่งเงินเข้ากองทุนเพื่อหลีกเลี่ยงการจ้างงานคนพิการ ซึ่งนโยบายนี้แม้จะทำให้นายจ้างได้รับการยกเว้นภาษี แต่กลับไม่เกิดประโยชน์โดยตรงต่อคนพิการในแง่ของการจ้างงานและการพัฒนาทักษะการทำงานในระยะยาว ส่งผลให้การจ้างงานคนพิการไม่สามารถสร้างความยั่งยืนทางอาชีพได้จริง และเกิดความไม่เป็นธรรมในสังคม เนื่องจากคนพิการยังคงประสบปัญหาการเข้าถึงโอกาสในการทำงานอย่างเท่าเทียม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางกฎหมายและการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เช่น การให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม

ในสถานที่ทำงาน รวมถึงการให้การศึกษาและฝึกทักษะอาชีพอย่างเป็นระบบ จะช่วยให้การจ้างงานคนพิการสามารถเกิดขึ้นได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2550)

การบังคับใช้กฎหมายและผลกระทบต่อคนพิการ

การบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 โดยเฉพาะ มาตรา 33, 34 และ 35 ยังคงประสบปัญหาในการบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ มาตรา 33 กำหนดให้นายจ้างต้องรับคนพิการเข้าทำงานตามอัตราส่วนที่กำหนด แต่ในทางปฏิบัติ นายจ้างหลายรายเลือกที่จะส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา 34 แทนที่จะจ้างคนพิการโดยตรง ซึ่งส่งผลให้คนพิการขาดโอกาสในการเข้าถึงการทำงานที่มั่นคงและขาดการพัฒนาทักษะในการทำงานอย่างยั่งยืน การที่นายจ้างสามารถส่งเงินเข้ากองทุนแทนการจ้างคนพิการจริง เป็นการสะท้อนถึงการขาดความเข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมาย และยังไม่สามารถสร้างโอกาสให้คนพิการมีส่วนร่วมในตลาดแรงงานได้อย่างแท้จริง (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2550)

ผลกระทบของการบังคับใช้กฎหมายยังส่งผลให้คนพิการไม่ได้รับการจ้างงานที่เป็นรูปธรรม การให้สัมปทาน เช่น การจัดพื้นที่ขายลอตเตอรี่ แม้ว่าจะเป็นการช่วยให้คนพิการสามารถหารายได้ แต่ก็ไม่ได้ส่งเสริมความยั่งยืนทางอาชีพ การประกอบอาชีพขายลอตเตอรี่หรือการได้รับสัมปทานแบบนี้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของคนพิการทุกกลุ่มได้ เนื่องจากคนพิการมีลักษณะความพิการและความสามารถที่แตกต่างกัน การบังคับใช้กฎหมายควรปรับให้เหมาะสมกับบริบทของคนพิการในแต่ละประเภท (ภาคภูมิ จตุพิธพรจันทร์, 2565)

งานวิจัยที่ผ่านมาชี้ให้เห็นว่าการแก้ไขปัญหาดังกล่าวต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน และชุมชนท้องถิ่น เพื่อนำมาซึ่งการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น การปรับปรุงกฎหมายให้เหมาะสมกับความต้องการและความหลากหลายของคนพิการ รวมถึงการสร้าง ความเข้าใจในสังคมเกี่ยวกับความสามารถของคนพิการจะช่วยให้เกิดความเท่าเทียมในสังคมอย่างแท้จริง

แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิและความเสมอภาคทางสังคม

สิทธิและความเสมอภาคทางสังคมเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างสังคมที่เท่าเทียม ซึ่งมีบทบาทอย่างมากในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ ความเสมอภาคหมายถึงการที่ทุกคนในสังคมมีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและบริการต่าง ๆ ได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติเนื่องจากเชื้อชาติ เพศ ศาสนา หรือความพิการ ในบริบทของคนพิการ สิทธิและความเสมอภาคเป็นสิ่งที่ต้องได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากคนพิการมักเผชิญกับข้อจำกัดในการเข้าถึงทรัพยากรและสวัสดิการสาธารณะ ไม่ว่าจะเป็นการจ้างงาน การศึกษา หรือการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพ การพัฒนาความเสมอภาคนี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการที่ คนพิการได้รับโอกาสที่เท่าเทียมจะช่วยสร้างความเป็นธรรมในสังคม และช่วยให้พวกเขามีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรที่จำเป็นในการดำรงชีวิตได้มากขึ้น งานวิจัยเกี่ยวกับความเสมอภาคในด้านนี้ได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ทั้งจากรัฐบาล ภาคเอกชน และชุมชนในการส่งเสริมให้เกิดความเสมอภาคและลดความเหลื่อมล้ำในสังคมอย่างยั่งยืน (ธนาชัย สุนทรอนันตชัย, 2560)

การที่คนพิการไม่สามารถเข้าถึงสิทธิเหล่านี้ได้ในทางปฏิบัติ ส่งผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพชีวิต และโอกาสทางเศรษฐกิจของพวกเขา การไม่สามารถเข้าถึงการจ้างงานและการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นปัจจัย

สำคัญที่ทำให้คนพิการไม่สามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ ซึ่งส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในสังคม นอกจากนี้การไม่มีสิทธิในกระบวนการตัดสินใจทางสังคมและการเมืองยังส่งผลให้คนพิการถูกมองข้ามในแง่ของการพัฒนานโยบายที่ตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของคนพิการ (Wilkinson, 2014)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและสวัสดิการของคนพิการในระดับท้องถิ่นที่สำคัญคือ งานวิจัยของจักรพันธ์ พรหมฉลุย (2561) ซึ่งเน้นการศึกษาการเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการของคนพิการในจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่ากระบวนการในการขอรับสิทธิมีความซับซ้อนและล่าช้า ซึ่งทำให้คนพิการไม่สามารถเข้าถึงสิทธิ ต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะในด้านการปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยและสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่สาธารณะ พบว่ายังขาดความเอื้ออำนวยต่อการใช้ชีวิตของคนพิการ ปัญหานี้เกิดจากการที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับการปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการใช้ชีวิตของคนพิการ ทำให้คนพิการขาดโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรที่จำเป็น

ในขณะเดียวกัน พรธิดา วิเศษศิลปานนท์ (2556) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการสวัสดิการสำหรับคนพิการในประเทศไทย งานวิจัยนี้เสนอว่าการบริหารจัดการสวัสดิการที่มีประสิทธิภาพจะต้องเป็นการบริหารที่มีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในสังคม ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนท้องถิ่น ความร่วมมือนี้ จะช่วยเสริมสร้างโอกาสให้คนพิการสามารถเข้าถึงสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ได้อย่างเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ การพัฒนาระบบการสวัสดิการยังต้องให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและเท่าเทียมกันทั่วทั้งประเทศ

ทั้งนี้ งานวิจัยทั้งสองชิ้นแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการสร้างระบบการบริหารจัดการที่มีความโปร่งใสและยืดหยุ่นในการตอบสนองต่อความต้องการของคนพิการที่หลากหลาย ซึ่งจะช่วยให้คนพิการสามารถเข้าถึงทรัพยากรและสิทธิที่พวกเขาควรได้รับอย่างเต็มที่ รวมถึงการจัดสรรสวัสดิการในระดับท้องถิ่นที่เหมาะสมกับความต้องการเฉพาะของแต่ละบุคคล

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าแม้จะมีกฎหมายและนโยบายที่มุ่งส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ แต่ในทางปฏิบัติยังพบอุปสรรคและข้อจำกัดหลายประการ โดยเฉพาะในด้านการจ้างงานและการเข้าถึงสิทธิและบริการต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม ยังขาดการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับผลกระทบของการบังคับใช้มาตรา 33, 34 และ 35 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 โดยเฉพาะในบริบทของจังหวัดอุดรธานี การศึกษานี้จึงมุ่งเติมเต็มช่องว่างดังกล่าว โดยศึกษาผลกระทบของการบังคับใช้กฎหมายทั้งในมุมมองของคนพิการ นายจ้าง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการบังคับใช้กฎหมายและการพัฒนานโยบายที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้ใช้วิธีการแบบผสมผสาน (Mixed Methodology) โดยรวมวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาผลกระทบจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 โดยเฉพาะในมาตรา 33, 34 และ 35 ประชากรที่ศึกษาคือคนพิการในจังหวัดอุดรธานี โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ตามการคำนวณจากตารางของ Krejcie และ Morgan เพื่อให้กลุ่ม

ตัวอย่างมีความครอบคลุม ข้อมูลเชิงปริมาณจะถูกเก็บรวบรวมผ่านแบบสอบถามที่แจกจ่ายในพื้นที่อุดรธานี ขณะที่ข้อมูลเชิงคุณภาพจะถูกเก็บรวบรวมผ่านการสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างคนพิการที่เกี่ยวข้องด้วยวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) สำหรับการเลือกจังหวัด และการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) สำหรับการเลือกคนพิการในพื้นที่

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลประกอบด้วยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบสอบถามแบ่งเป็น 6 ส่วน ครอบคลุมข้อมูลพื้นฐาน การรับรู้เกี่ยวกับกฎหมาย สิทธิประโยชน์ที่ได้รับ และผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมาย ส่วนแบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 5 ส่วน เน้นการสอบถามเชิงลึกเกี่ยวกับประสบการณ์และความคิดเห็นของคนพิการ เครื่องมือทั้งสองผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยแบบสอบถามมีค่า IOC เท่ากับ 0.94 และแบบสัมภาษณ์มีค่า IOC เท่ากับ 0.80

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ทั้งแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์ใช้เวลาประมาณ 30 นาทีต่อคน และดำเนินการจนกว่าข้อมูลจะอิ่มตัว (Data saturation) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ t-test และ One-Way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction) และการตรวจสอบแบบสามเส้า (Methodological triangulation)

ผลการวิจัยนำเสนอในรูปแบบการพรรณนาและตารางประกอบการอธิบาย โดยใช้เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยแบบอิงเกณฑ์ 5 ระดับ ระเบียบวิธีวิจัยนี้ออกแบบมาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและลึกซึ้งทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ เกี่ยวกับผลกระทบของการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ต่อคนพิการในจังหวัดอุดรธานี

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง “การศึกษาผลกระทบจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 กรณีศึกษาจังหวัดอุดรธานี” พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (68.75%) อายุระหว่าง 25-35 ปี (48.75%) มีสถานภาพโสด (75%) ไม่ได้เข้ารับการการศึกษา (31.5%) ไม่ได้ประกอบอาชีพ (37.5%) มีรายได้ในครัวเรือน 1,001-3,000 บาท (52.75%) และมีบัตรคนพิการ (97.25%)

ระดับการรับรู้ข้อมูลของพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 พบว่า มีระดับการรับรู้ โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{x} = 1.73$, S.D. = 0.59) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า มีการรับรู้อยู่ในระดับน้อย 2 ข้อ คือ ท่านรับรู้หรือไม่ว่ามีพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการ พ.ศ. 2550 ($\bar{x} = 2.19$, S.D. = 1.25) และท่านรับรู้หรือไม่ว่าการเข้าถึงสิทธิประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลือจากรัฐนั้น จะต้องมีการยื่นขอมีบัตรประจำตัวคนพิการก่อนได้รับสิทธิ ($\bar{x} = 1.91$, S.D. = 1.16) ตามลำดับ และมีการรับรู้อยู่ในระดับน้อยที่สุด 3 ข้อ ได้แก่ ท่านรับรู้ว่าคุณพิการมีสิทธิและสวัสดิการคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ มากน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 1.61$, S.D. = 0.97) ท่านรับรู้หรือไม่ว่าตามมาตรา 35 กรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ประสงค์จะรับคนพิการเข้าทำงานหรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่รับคนพิการเข้าทำงาน และไม่ประสงค์จะส่งเงินเข้ากองทุน นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการนั้นอาจให้สัมปทานจัดสถานที่ จำหน่ายสินค้าหรือบริการ จัดจ้างเหมาช่วงงานหรือ จ้างเหมาบริการโดยวิธีกรณีพิเศษให้แก่คนพิการ ($\bar{x} = 1.54$, S.D. = 1.09) และท่านรับรู้หรือไม่ว่าตามมาตรา 34 กำหนดให้นายจ้าง

หรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่ได้รับ คนพิการเข้าทำงานตามจำนวนที่กำหนดไว้ในมาตรา 33 หรือไม่ดำเนินการตามมาตรา 35 ให้ส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแทนการจ้างงาน ($\bar{x} = 1.40$, S.D. = 0.76)

ผลกระทบจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติฯ ในงานวิจัยนี้แบ่งเป็นสองส่วน คือ ผลกระทบด้านทั่วไปและผลกระทบตามมาตรา 33, 34 และ 35 จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลกระทบด้านทั่วไปจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 มีระดับผลกระทบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.41$, S.D. = 0.50) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่าคนพิการได้รับผลกระทบอยู่ในระดับมากที่สุด 3 อันดับแรกที่มีผลกระทบมากที่สุดโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านค่าใช้จ่ายในการขอรับสิทธิประโยชน์ ($\bar{x} = 4.53$, S.D. = 0.93) ด้านระยะเวลาในการติดต่อขอรับสิทธิประโยชน์ ($\bar{x} = 4.53$, S.D. = 0.94) และด้านการขอกู้ยืมเงินกองทุนฯ เพื่อคนพิการ ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 1.21) ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลกระทบด้านทั่วไป จากการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ในครัวเรือน และการมีบัตรคนพิการ พบว่าปัจจัยด้านระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ในครัวเรือน และการมีบัตรคนพิการได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p \leq 0.05$)

เมื่อพิจารณาผลกระทบตามมาตรา 33, 34 และ 35 พบว่ามีระดับผลกระทบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน (ค่าเฉลี่ย = 4.65, S.D. = 0.63) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า มีผลกระทบอยู่ในระดับมากที่สุด 5 ประเด็นโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการสรรหา คัดสรร และเลือกสรรคนพิการเข้าทำงาน (ค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 4.78$, S.D. = 0.70) ด้านการจ้างงาน ($\bar{x} = 4.73$, S.D. = 0.78) ด้านการกำหนดอัตราการทำงานคนพิการ ($\bar{x} = 4.70$, S.D. = 0.89) ด้านกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแทนการจ้างงาน ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.97) และด้านการให้สัมปทานจัดสถานที่ จำหน่ายสินค้าหรือบริการ ($\bar{x} = 4.49$, S.D. = 1.11) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลกระทบตามมาตรา 33 มาตรา 34 มาตรา 35 จากการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 จำแนกตามเพศ พบว่าคนพิการเพศหญิง ได้รับผลกระทบมากกว่าคนพิการเพศชาย ($p \leq 0.05$) ด้านอายุ พบว่าอายุของคนพิการที่ต่างกัน ได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 แตกต่างกันโดยคนพิการที่มีอายุระหว่าง 25-55 ได้รับผลกระทบมากที่สุด ($p \leq 0.05$) ด้านสถานภาพ คนพิการที่มีสถานภาพโสดได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 มากกว่าคนพิการที่มีสถานภาพสมรสและสถานภาพหย่าร้าง ($p \leq 0.05$) ด้านระดับการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาของคนพิการที่ต่างกัน ได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 แตกต่างกัน ($p \leq 0.05$) โดยคนพิการที่ไม่ได้เข้ารับการศึกษ ได้รับผลกระทบมากกว่าคนพิการที่ได้รับการศึกษา ด้านอาชีพ พบว่า อาชีพของคนพิการที่ต่างกัน ได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 แตกต่างกัน ($p \leq 0.05$) คนพิการที่มีอาชีพค้าขาย นักเรียน/นักศึกษา รับจ้าง (ตามสภาพร่างกายที่ทำได้) และไม่ได้ประกอบอาชีพ ได้รับผลกระทบมากกว่าคนพิการที่มีอาชีพเกษตรกร เมื่อ

จำแนกตามรายได้ในครัวเรือน พบว่า รายได้ในครัวเรือนของคนพิการที่แตกต่างกันได้รับผลกระทบ จากการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 แตกต่างกัน ($p \leq 0.05$) และด้านสุดท้าย ด้านการมีบัตรคนพิการ พบว่า คนพิการที่มีบัตรคนพิการและคนพิการที่ไม่มีบัตรคนพิการได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 แตกต่างกัน ($p \leq 0.05$) นั่นคือ คนพิการที่ไม่มีบัตรคนพิการได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 มากกว่าคนพิการที่มีบัตรคนพิการ

ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า แม้จะมีการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 แต่คนพิการยังมีการรับรู้เกี่ยวกับกฎหมายในระดับต่ำ และยังคงได้รับผลกระทบในระดับสูงจากการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวโดยเฉพาะในด้านการจ้างงานและการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง “การศึกษาผลกระทบจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 กรณีศึกษาจังหวัดอุดรธานี” แสดงให้เห็นถึงปัญหาสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 โดยเฉพาะในมาตรา 33 34 และ 35 ที่มีความตั้งใจในการส่งเสริมการจ้างงานและสร้างโอกาสให้คนพิการเข้าร่วมในตลาดแรงงาน อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากฎหมายจะกำหนดให้นายจ้างต้องรับคนพิการเข้าทำงานตามสัดส่วน แต่ในทางปฏิบัติกลับพบว่าหลายสถานประกอบการเลือกที่จะส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา 34 แทนที่จะจ้างงานคนพิการโดยตรง ซึ่งชี้ให้เห็นถึงการขาดแรงจูงใจในการจ้างงานคนพิการอย่างแท้จริง และการรับรู้ถึงคุณค่าของคนพิการในสถานประกอบการยังคงไม่เพียงพอ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ระพีภัทร์ วงษ์ภักดี (2542) ที่ชี้ให้เห็นว่าการจ้างงานถือเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ แต่ในหลายกรณี นายจ้างยังไม่เต็มใจรับคนพิการเข้าทำงานเนื่องจากมองว่าคนพิการมีข้อจำกัดในการปฏิบัติงาน

การศึกษาในครั้งนี้ยังแสดงให้เห็นถึงปัญหาในกระบวนการคัดเลือกและประเมินคนพิการในการเข้าทำงาน โดยการประเมินความสามารถยังไม่ได้คำนึงถึงลักษณะเฉพาะของความสามารถ เช่น ความพิการทางการเห็น หรือความพิการทางการเคลื่อนไหว ที่ควรได้รับการพิจารณาคัดเลือกด้วยเกณฑ์ที่แตกต่างกันเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับปรุงกระบวนการคัดเลือกที่สามารถประเมินความสามารถของคนพิการแต่ละประเภทได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรม งานวิจัยของ ภาควิชา จตุพรพรจันทร์ (2565) ชี้ให้เห็นว่าการกำหนดเกณฑ์การทดสอบและการคัดเลือกที่ไม่คำนึงถึงประเภทของความพิการเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้คนพิการขาดโอกาสในการเข้าทำงาน ทั้งที่คนพิการหลายคนมีศักยภาพที่เหมาะสมกับตำแหน่งงาน แต่กลับถูกปฏิเสธเนื่องจากการทดสอบที่ไม่สอดคล้องกับลักษณะความพิการของพวกเขา

อีกประเด็นที่สำคัญจากการวิจัยนี้คือ การรับรู้เกี่ยวกับสิทธิและสิทธิประโยชน์ที่คนพิการควรได้รับยังคงอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งเป็นผลมาจากการขาดการสื่อสารและการเผยแพร่ข้อมูลที่เพียงพอ ทำให้คนพิการไม่สามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์ที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติได้อย่างเต็มที่ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานของ จักรพันธ์ พรหมฉลวย (2561) ที่พบว่า การเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการของคนพิการในระดับท้องถิ่นยังคงเป็นไปได้ยาก เนื่องจากระบบการขอรับสิทธิมีความซับซ้อนและการจัดการที่ไม่ชัดเจน นอกจากนี้

ผลการวิจัยยังพบว่าคนพิการต้องเสียค่าใช้จ่ายและใช้เวลามากในการขอรับสิทธิประโยชน์ ซึ่งส่งผลให้การเข้าถึงสิทธิไม่เป็นไปตามที่ควร

นอกจากการเข้าถึงสิทธิประโยชน์แล้ว ความเข้าใจของนายจ้างและบุคลากรในสถานประกอบการเกี่ยวกับศักยภาพและความสามารถของคนพิการยังมีความสำคัญ การศึกษาของ จิราวัลย์ คงถาวร (2547) ชี้ให้เห็นว่า การที่นายจ้างมองว่าคนพิการเป็นภาระและต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติมเพื่อบรรเทาการทำงานของพวกเขาส่งผลให้เกิดการหลีกเลี่ยงการจ้างงานคนพิการ แม้ว่ากฎหมายจะกำหนดโควตาการจ้างคนพิการในสถานประกอบการแต่หลายแห่งก็ยังเลือกที่จะส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา 34 แทนที่จะจ้างคนพิการโดยตรงเพราะนายจ้างมองว่าไม่มีฐานข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถของแต่ละด้านแต่ละประเภทของ คนพิการเพื่อที่นายจ้างจะได้นำมาประกอบกับการที่จะเลือกคนพิการเข้ามาร่วมทำงานในองค์กรหรือสถานประกอบการได้เพื่อจะไม่ต้องจ่ายเงินในมาตรา 34 แต่ถ้าในอนาคตยังไม่มีหน่วยงานไหนที่เกี่ยวข้องเป็นตัวกลางทำฐานข้อมูลที่แสดงความสามารถของคนพิการได้แต่ละประเภทว่ามีความสามารถในด้านใดบ้าง ให้นายจ้างหรือสถานประกอบการได้เป็นข้อมูลมาประกอบการคัดเลือกคนพิการเข้าทำงานได้นั้น นายจ้างหรือสถานประกอบการก็ต้องมีความจำเป็นที่จะต้องใช้งบเลือกตามมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ต่อไป ซึ่งปัญหานี้เป็นการสะท้อนถึงความจำเป็นในการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจในกลุ่มนายจ้างรวมถึงส่วนภาครัฐอาจทบทวนการที่จะต้องสร้างระบบหรือกลไกเกี่ยวกับการ มีฐานข้อมูลกลางที่สามารถแสดงเกี่ยวกับศักยภาพของคนพิการเพื่อเป็นการช่วยลดผลกระทบให้แก่ นายจ้างได้อีกแห่งหนึ่งด้วย รวมถึงภาครัฐอาจมีการสนับสนุนหรือให้มีการประชาสัมพันธ์กับนายจ้างหรือสถานประกอบการไปในคราวเดียวกันเกี่ยวกับการสนับสนุนด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมสำหรับคนพิการในที่ทำงาน เพื่อให้การจ้างงานคนพิการเป็นไปอย่างยั่งยืนและเพื่อส่งเสริมความเสมอภาคในการทำงาน รวมถึงสนับสนุนให้คนพิการสามารถใช้ศักยภาพได้อย่างเต็มที่ โดยสามารถดำเนินการได้ในหลายรูปแบบ เช่น สิ่งอำนวยความสะดวกด้านกายภาพ สิ่งอำนวยความสะดวกด้านเทคโนโลยี การปรับสิ่งแวดล้อมในการทำงาน การอบรมและสนับสนุนพนักงานให้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในสังคมเป็นสิ่งสำคัญอีกทางหนึ่ง เช่นการสร้างการมีส่วนร่วมในสังคมคนพิการควรเริ่มจากการให้โอกาสในการเข้าถึงสิ่งต่าง ๆ อย่างเท่าเทียม ส่งเสริมการเข้าใจและเคารพสิทธิของพวกเขา รวมถึงสร้างพื้นที่ในการทำงานและเครือข่ายให้คนพิการสามารถมีส่วนร่วมในทุกด้านของสังคมได้อย่างเต็มที่

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับปรุงกฎหมายและนโยบายให้มีความเข้มงวดและมีการบังคับใช้อย่างจริงจังมากขึ้น เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมและการมีส่วนร่วมของคนพิการในสังคมไทยอย่างแท้จริง นอกจากนี้ การสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนให้คนพิการสามารถเข้าถึงโอกาสในตลาดแรงงาน การศึกษา และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการได้อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับแนวทางของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) SDG เป็นวาระร่วมกันของนานาชาติที่มุ่งมั่นเปลี่ยนบริบทที่ดีกว่าให้กับทุกคนที่เน้นการไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่าการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชนท้องถิ่นมีความสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ โดยเฉพาะในด้านการจ้างงานและการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างความเท่าเทียมในสังคม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยอาจขยายกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมพื้นที่อื่น ๆ นอกเหนือจากจังหวัดอุดรธานี เพื่อเปรียบเทียบการบังคับใช้กฎหมายและการเข้าถึงสิทธิของคนพิการในบริบทของแต่ละพื้นที่ นอกจากนี้ การศึกษาปัจจัยเชิงลึกที่ส่งผลต่อการเข้าถึงสิทธิของคนพิการ เช่น ระดับการศึกษา ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิที่ควรได้รับ หรือการสนับสนุนจากครอบครัวและชุมชน ควรได้รับการสำรวจเพิ่มเติม

อีกทั้ง การวิจัยเชิงคุณภาพที่เน้นการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย เช่น นายจ้าง เจ้าหน้าที่รัฐ หรือองค์กรสนับสนุนคนพิการ จะสามารถช่วยให้เข้าใจถึงปัญหาเชิงโครงสร้างและอุปสรรคในการปฏิบัติตามกฎหมายได้ดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ควรมีการศึกษาเรื่องเพศ ว่ามีความสำคัญต่อการจ้างงานคนพิการ และระหว่างคนพิการที่เป็นเพศหญิงหรือเพศชายนั้นโอกาสในการเข้าถึงงานแตกต่างกันตามเพศอย่างไร เพราะงานบางประเภทมีค่านิยมทางเพศฝังอยู่ เช่น งานแรงงานมักมองว่าเหมาะกับเพศชาย ในขณะที่งานบริการหรืองานเอกสารอาจมองว่าเหมาะกับเพศหญิง ซึ่งจำกัดโอกาสของคนพิการในการมีงานทำ รวมทั้งการเลือกปฏิบัติที่ถูกซ่อนอยู่เกี่ยวกับเพศสภาพอื่น ๆ เช่น LGBTQ+ ที่มีความพิการ ก็อาจเผชิญการเลือกปฏิบัติด้วยเช่นกัน หรืออาจจะเปรียบเทียบกับกรณีศึกษาในประเทศอื่น ๆ ที่มีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ เพื่อพัฒนาแนวทางการปรับปรุงกฎหมายในระดับนานาชาติ

ดังนั้นการขับเคลื่อน SDG ในประเทศไทยจึงเป็นโอกาสสำคัญในการแก้ไขปัญหาเหล่านี้เพื่อนำไปสู่การสร้างสังคมที่ทุกคนรวมถึงคนพิการจะได้มีโอกาสได้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าและเท่าเทียมกัน ส่งเสริมนโยบายที่มุ่งเน้นการพัฒนาที่สนับสนุนกิจกรรมการผลิต การสร้างงานที่เหมาะสมสำหรับทุกเพศ ทุกสภาพ รวมถึงคนพิการ ให้สามารถใช้ชีวิตและดำเนินกิจกรรมในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมือนและไม่แตกต่างจากคนทั่วไปในโลกใบนี้ และถ้าเมื่อสังคมหรือรัฐบาลมีความเชื่อมั่นในคุณค่าของมนุษย์ว่ามนุษย์ทุกรูปแบบย่อมมีความสามารถ เพียงแต่ว่า รัฐและสังคมจะหยิบความสามารถคนพิการเหล่านี้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ และเหมาะสมกับสังคมหรือองค์กรทั้งรัฐและเอกชนอย่างไร โดยจะต้องมีการปรึกษาและวางแผนรวมทั้งการเตรียมความพร้อมของผู้ที่มีความเกี่ยวข้อง การพัฒนาอย่างเป็นระบบของทุกฝ่ายนั้นจะช่วยขจัดสถานะปัญหาและจัดผลกระทบต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นนอกเหนือจากการคาดหมายไว้ได้อย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. (2554). *กฎกระทรวงกำหนดจำนวนคนพิการที่จะต้องรับเข้าทำงานและจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องนำส่งเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2554*. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2567, จาก http://web1.dep.go.th/sites/default/files/files/law/167_1.pdf
- จิราวัลย์ คงถาวร. (2547). *ความเป็นไปได้ในการจ้างงานคนพิการของบริษัท มิตรชุบิชิ มอเตอร์ส (ประเทศไทย) จำกัด* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. TU Digital Collections. https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:115067
- จักรพันธ์ พรหมฉลวย. (2561). การจัดการสิทธิและสวัสดิการคนพิการตามกฎหมายของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 1(1), 69-83.

- ชานนท์ เศรษฐแสงศรี. (2567). ฟังเสียงประเทศไทย การพัฒนาและยกระดับคุณภาพคนพิการผ่านการทำงาน. สืบค้นเมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2568, จาก https://localsthaipbs.net/13-9-2567/?utm_source=chatgpt.com
- ทีมข่าวอาชญากรรม.. ข่าวลือปมลับ. ผู้พิการโยก 3 ล้อถ่อสังขารเข้ากรุงตบหน้า ข้าราชการ. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2567, จาก https://mgronline.com/crime/detail/9670000011928#google_vignette
- ธนาชัย สุนทรอนันตชัย. (2560). ความเท่าเทียม ความเสมอภาค และความเป็นธรรมทางสังคม กับการจัดสวัสดิการสังคมของประเทศไทย. *วารสารวิชาการคณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ*, 7(2), 52-65.
- พรธิดา วิเศษศิลปานนท์, สมศรี ศิริขวัญชัย, ไพรัช บวรสมพงษ์, ปารณีย์ คุณเศษ, พฤกษ์ จิรสัตยาภรณ์ และดิเรก หมานมานะ. (2559). *โครงการวิจัยการติดตามการเข้าถึงสิทธิของคนพิการและการพัฒนารูปแบบระบบสวัสดิการที่ส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิของคนพิการ* (รายงานการวิจัย). นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ภาคภูมิ จตุพิตรจันทร์. (2565, 5 พฤษภาคม). วาระที่ดีอาร์ไอ. คนพิการที่ตกหล่นด้วยวิธีการประเมินของไทย. *กรุงเทพธุรกิจ*. 1.
- ระกัฏฐ์ วงษ์ภักดี. (2542). *สิทธิและโอกาสในการประกอบอาชีพของคนพิการ: ศึกษากรณีผู้พิการทางการมองเห็น* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจไม่ได้อิงพิมพ์). มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2550). *พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550*. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2567, จาก <https://omhc.dmh.go.th/law/files/พรบ.ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ-พ.ศ.2550.pdf>
- United Nations. (2015). *Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development*. Resolution Adopted by the General Assembly on 25 September 2015, 42809, 1-13. <https://doi.org/10.1007/s13398-014-0173-7.2>
- Wilkinson, R. (6 August 2014). *We humans. What does inequality do to our bodies and minds? A social psychologist and an epidemiologist discuss*. TED. 1.